

Bezpečnost regionů
a ochrana přírody
ve stínu klimatické změny

Mgr. Michael Pondělíček, Ph.D.
VŠRR

Jak se vlastně tedy vyvíjí klima na naší planetě?

Oteplení

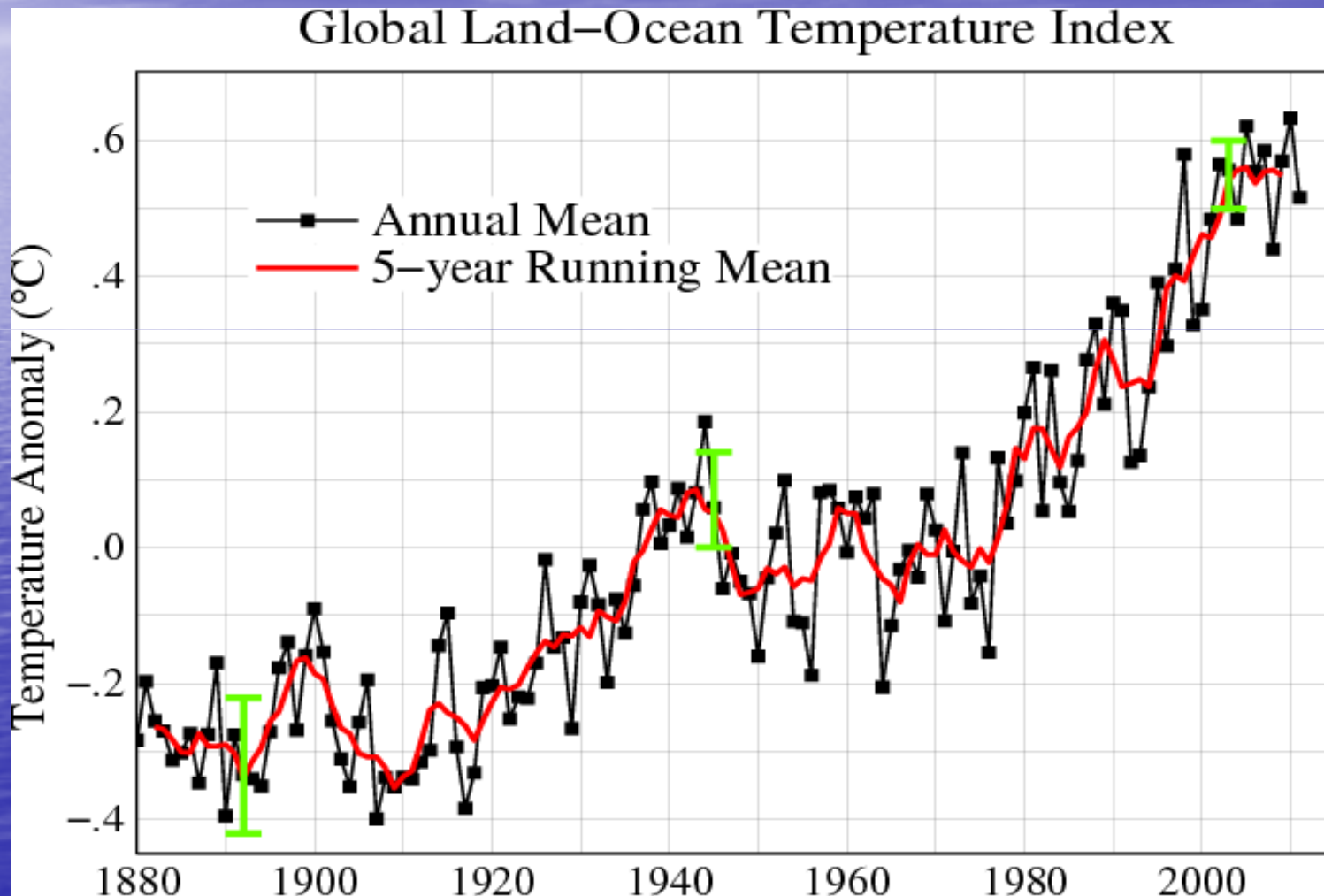
(masáž novinářů a ekologů)

X

Ochlazení

(prezentace prací geologů a
archeologů)

Očekávaný příchod oteplení? (dle IPCC se vytrvale otepluje)

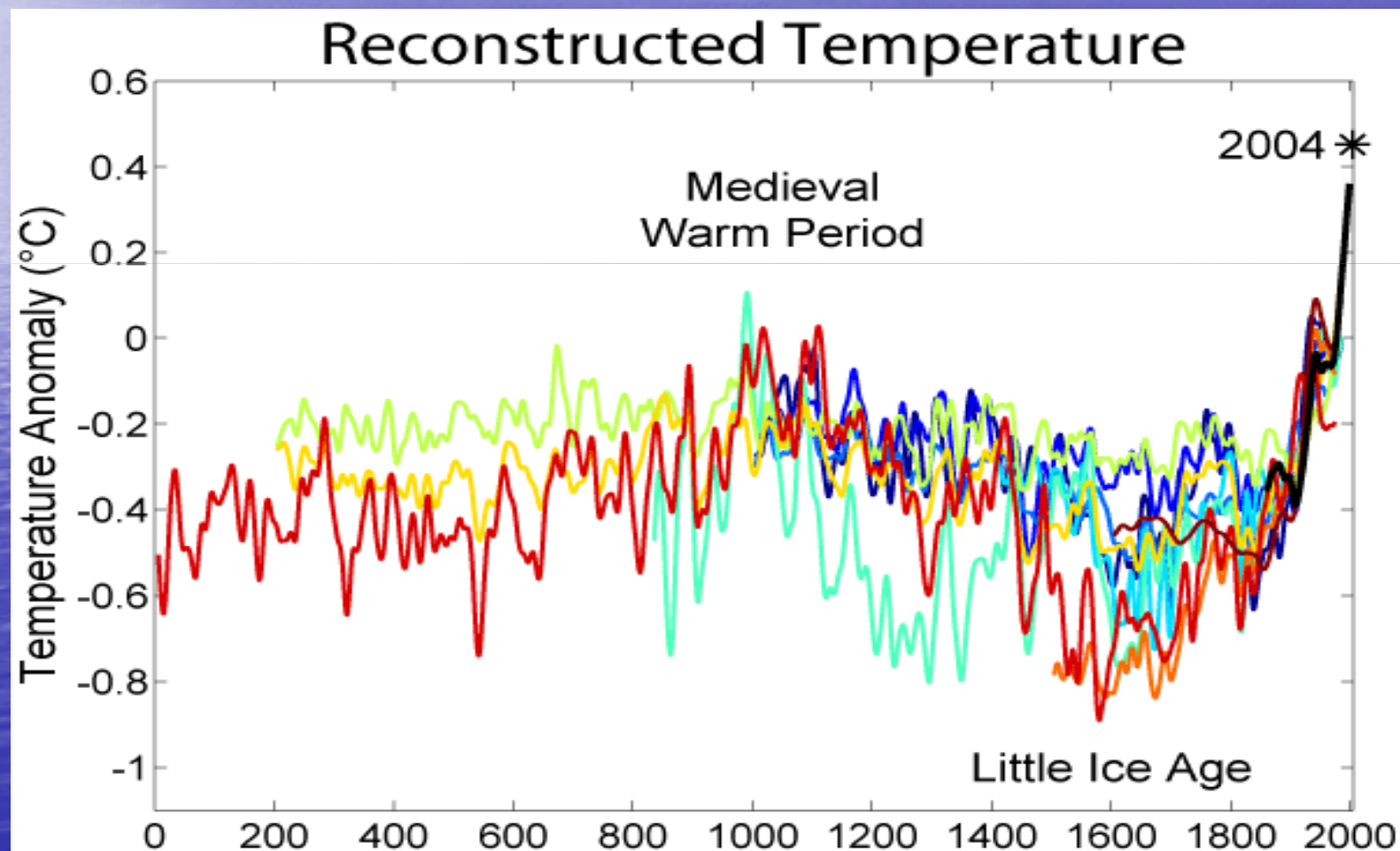

Příchod klimatické změny

- co znamená pro nás?

- Zažijeme nové!
- Něco na co jsme byli zvyklí, tak končí...
- Změna klimatu změní naše okolí, ale nezmění úplně nás
- Revoluce krajiny proběhne okolo nás.
- Očekávaná sociální revoluce probíhá už dnes!
- Systémové změny a oslabení vazeb mezi civilizačními bloky ochladí politiku a provede změny v postavení řady vyspělých zemí (postupně Indie, USA nebo Evropa).

Podle globálních skeptiků (nejde o blázny) půjde o výkyv teploty k normálu, k teplejšímu klimatu v podnebném pásu podobně jako v minulosti (rekonstrukce vývoje teplot v minulosti z ledovcových, dendrochronologických a jiných záznamů)

Co lze očekávat od změn podnebí?

- Změny v rozložení srážek do celého roku
- Chladnější a významně deštivější léta
- Chladnější a sušší zimy s méně sněhu
- Extrémnější výkyvy teplot při změně proudění vzduchu (nad Islandem ovlivněným Gofským proudem)
- Extrémní příhody zejména u srážek, zvýšené průtoky řek a potoků
- Silné vzdušné proudění, ledovka, kroupy, přívalové deště, časté vyšší rozdíly teplot...

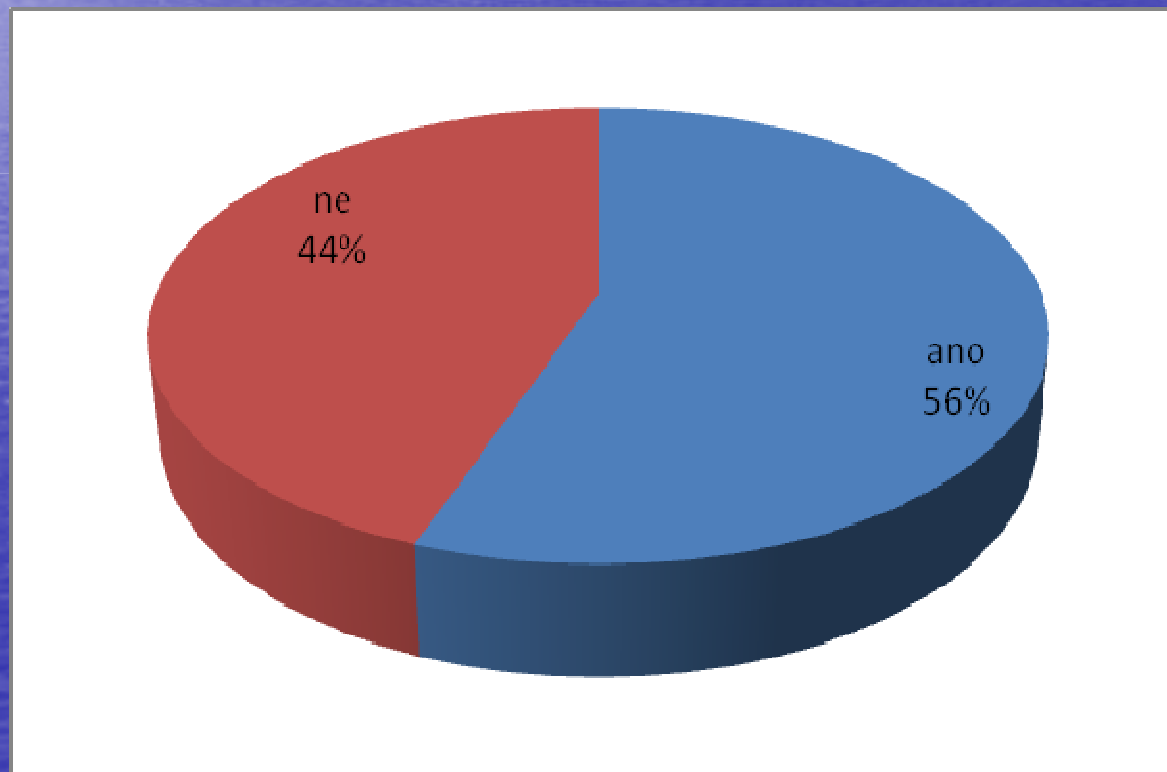
Důsledky pro krajinu a sídla

- Povodňové stavy častěji během roku, často v letním a jarním období
- Rozkolísání průtoků na menších vodních tocích a povodích
- Větší pravděpodobnost větrných smrští a následných kalamit v lesích
- Nové zimní extrémy – holomrazy, ledovky, lokální sněhové kalamity apod.

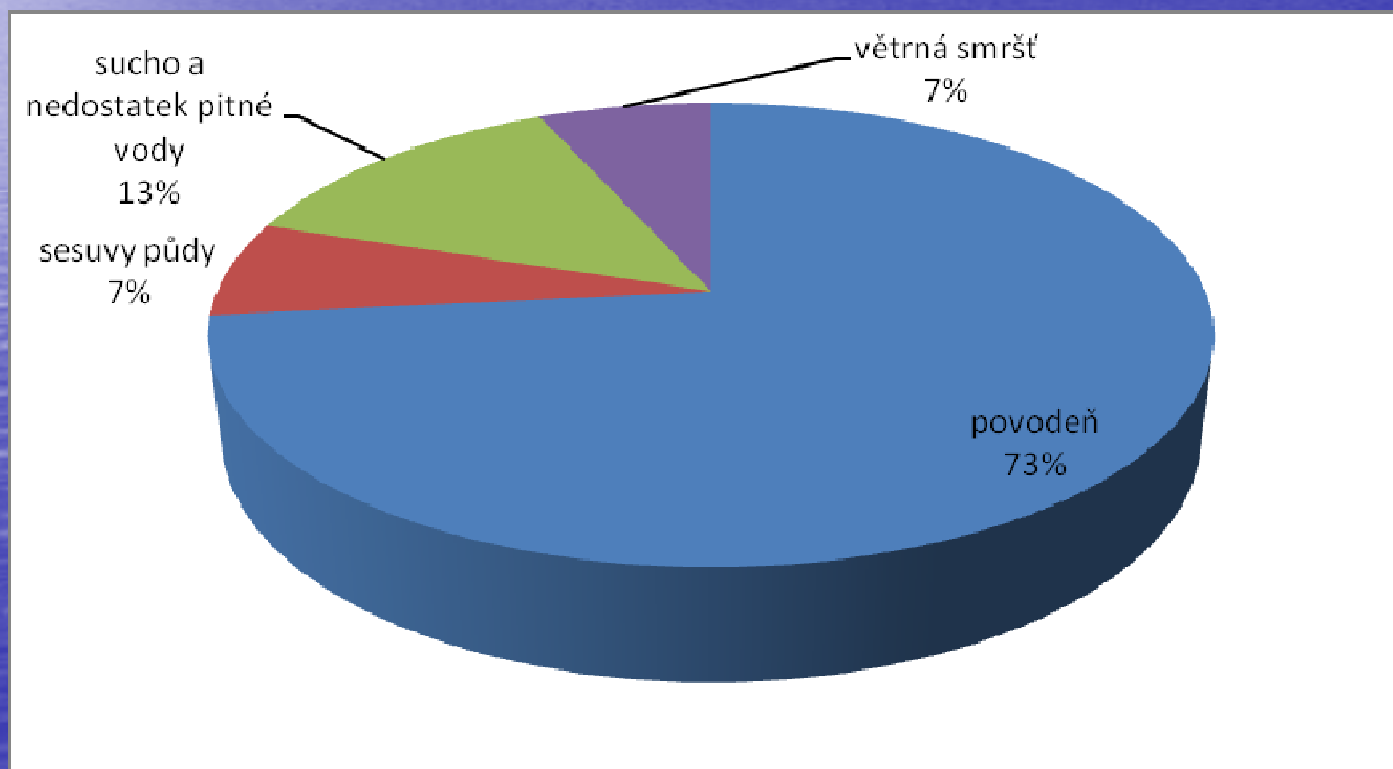
Jak jsou připraveni
obyvatelé - občané
na důsledky změny klimatu?
Co očekávají?

Orientační průzkum mínění napoví vždy
jaká hnutí mysli má veřejnost!
Dotázali jsme se 63 respondentů...

1. otázka – **jsme myšlenkově připraveni na důsledky změny klimatu?** : *Myslíte si, že Vašemu městu aktuálně hrozí nějaké nebezpečí způsobené klimatickou změnou?*

2.otázka **jaká máme očekávání nebezpečí** – *Co nejvíce očekáváme jako klimatický problém?*

Proč v duši straší zcela konkrétní obraz povodně?

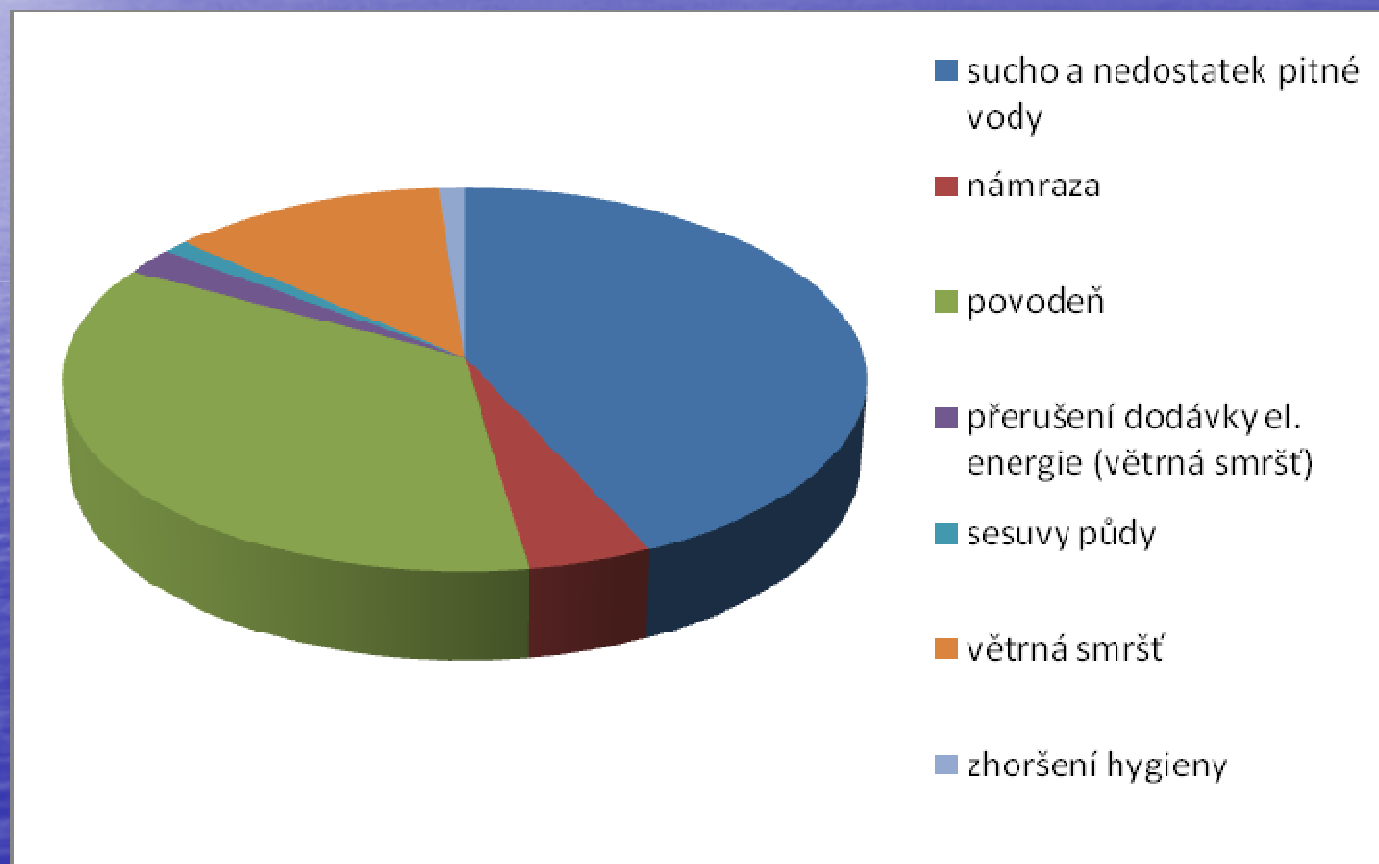

- Především proto, že ji část populace více než dvakrát zažila nebo aspoň viděla
- Protože je rychlá a víme jak může vypadat a být ničivá
- Protože ji znali naši prarodiče, rodiče a upozornili nás na to
- Protože paměť nám dovolí si představit to co jsme někde už viděli

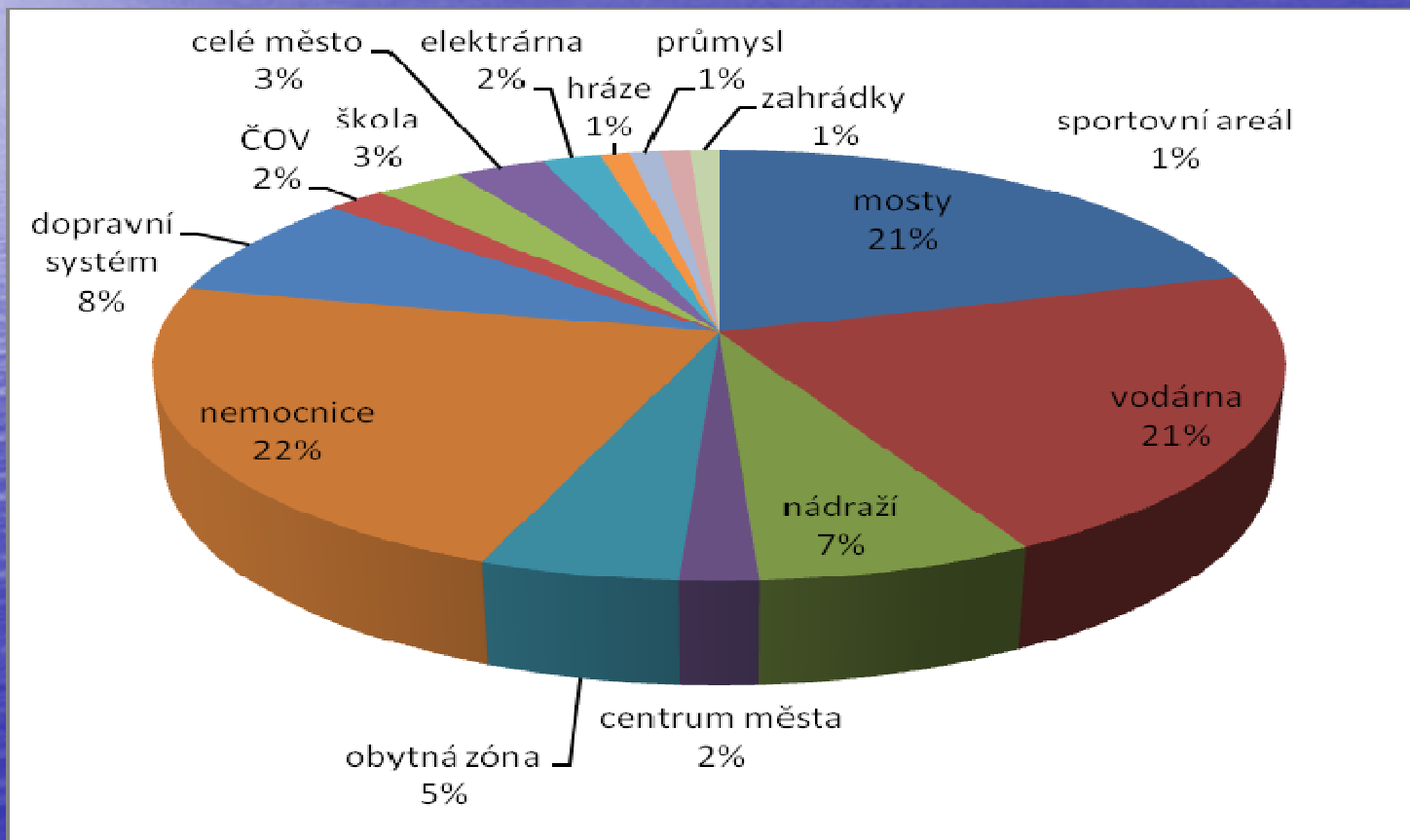
Umíme si ale představit i bez reálné hrozby co je nejohroženější součást našich sídel?

Umíme imaginovat a připravit sebe i ty správné plány pro nebezpečí?

3.Otázka – Umíme imaginovat dopad klimatických změn? - *Jaké největší dopady by mohly mít klimatické změny z hlediska ohrožení ve Vašem městě?*

4.otázka – odhadneme, kde nás může změna klimatu náhle postihnout nejcitlivěji - *nejdůležitější nejzranitelnější místa ve Vašem městě?*

Jak nás tedy může postihnout kalamita doma, ve městě, nejvíce?

Výstup z ankety :

- Nemocnice (22%)
- Mosty (21%)
- Vodárna (21%)
- Dopravní systém (8%)
- Nádraží (7%)

Proč je při klimatické změně nutný konflikt s ochranou přírody a krajiny?

- Protože zákon č.114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny byl různě aktualizován a doostřen, ale je zastaralý
- není novelizován na stávající podmínky a nebo dokonce na klimatickou změnu a s ní související projevy,
- Není novelizován včetně seznamů zvláště chráněných druhů z vyhlášky MŽP č.395/1992 Sb. a včetně dalších norem...

Co v aplikaci zákona č.114/1992 Sb. vadí :

- Zbytečně široký seznam zvláště chráněných druhů který lehko zablokuje jakékoliv investice, zejména v oblasti vodního hospodářství (niva, obojživelníci, mokřady, mokřadní druhy, atp.)
- Konzervativní povaha výkladu zákona a následný přístup specializovaných i obecních úřadů
- Neschopnost vykomunikovat pro ochranu přírody za současných podmínek dobrou pozici jinak než restrikcí v oblasti povolování záměrů a staveb
- Zneužití vybraných §§ Zákona k prosazení neadekvátních omezení při stávajícím a zejména očekávaném stavu v prostředí

Přehled ploch (většinou VKP) s dopady klimatické změny v krajině na které OP a K nově nijak nereflektuje jako celek!

- Nivy
- Řeky
- Lesní porosty
- Mokřady
- Stromořadí
- Skalní plochy
- Vzrostlé staré stromy
- Solitery

Příklady z praxe zneužití ochrany přírody a jeho důsledky ve stínu klimatické změny!

- Ochrana starých stromů ve městě – ohrožení bezpečí obyvatel města v případě větrných kalamit a bouří (Hradec Králové - centrum)
- Omezení čerpání pitné vody z vrtů vodního zdroje Litá pro ochranu několika 10 m² slatin bez ohledu na odb.poznatky – omezení odběru vody v době největšího sucha a ohrožení města
- Návrh na vyhlášení nové rezervace v oblasti Mělčan – zabránění tvorby záchytného polderu, který by omezil případné povodně na toku
- Omezení nočního osvětlení v lokalitách pro ochranu hmyzu a netopýrů – ohrožení bezpečnosti obyvatel kriminalitou a silničního provozu na komunikacích

Závěr – cesta k reformě

- I ochrana přírody a krajiny musí přijmout fakt že klima a podmínky ve městech i mimo ně (volná krajina) se mění!
- 22 let starý Zákon č.114/1992 Sb. nelze dále v plném rozsahu a bezhlavě aplikovat na všechny případy
- Orgány OPaK musí přijmout hledisko ohrožení obyvatel za své a nově přes něj posuzovat vybrané projekty
- Státní správa si především musí uvědomit odpovědnost za bezpečí obyvatel a podle toho dále postupovat
- To že nepamatujeme důsledky některých negativních projevů změny klimatu neznamená že nemohou nastat třeba již zítra nebo za týden!
- Kromě změn fyzických velmi brzy zřejmě přijdou i změny sociální, které budou mít dopady zvláště také na OP a K.

Děkuji za pozornost!

